EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

Warszawa, dnia 9 grudnia 1980 r. | Nr 5 | Poz. 15 – 18

TREŚĆ

Zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych

poz. 15 — Nr 15 z dnia 15 sierpnia 1980 r. w sprawie eksploatacyjnych norm zużycia paliw dla nowo wprowadzanych do użytku maszyn budowlanych napędzanych silnikami spalinowymi

poz. 16 — Nr 17 z dnia 22 września 1980 r. w sprawie stosowania katalogów norm zużycia materiałów przy wykonywaniu robót budowlanych

poz. 17 — Nr 19 z dnia 13 października 1980 r. zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji i rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w resorcie budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych

Zarządzenie Ministra Górnictwa

poz. 18 — Nr 18 z dnia 1 października 1980 r. w sprawie warunków technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych sieci gazowych.

Komunikat

15.

ZARZĄDZENIE Nr 15

MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 15 sierpnia 1980 r.

w sprawie eksploatacyjnych norm zużycia paliw dla nowo wprowadzanych do użytku maszyn budowlanych napędzanych silnikami spalinowymi.

(Znak: MT-5/25-260/80)

W wykonaniu Rządowego harmonogramu realizacji postanowień Biura Politycznego KC PZPR z dnia 18 września 1979 r. w sprawie kompleksowego programu racjonalizacji gospodarki silnikowymi paliwami płynnymi oraz materiałami smarowymi na lata 1980—1985 i kierunkowo do 1995 r. — zarządza się co następuje:

§ 1. 1. Przedsiębiorstwa eksploatujące maszyny budowlane obowiązane są do obniżenia podstawowych norm zużycia paliw:

1) od 1 stycznia 1982 r. o 1%,

2) od 1 stycznia 1983 r. o 2%,

3) od 1 stycznia 1984 r. o 5%,

4) od 1 stycznia 1985 r. co najmniej o 8%,

oraz docelowo w 1995 r. co najmniej o 15%

w stosunku do norm określonych w zarządzeniu nr 25 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 25 października 1978 r. w sprawie ustalania norm zużycia paliw płynnych w eksploatacji maszyn budowlanych (Dz. Urz. MBiPMB Nr 7, poz. 15).

2. Obniżone podstawowe normy, o których mowa w ust. 1, obowiązują dla maszyn nowo wprowadzanych do użytku po dniu 31 grudnia 1981 roku.

§ 2. Naczelny Dyrektor Zjednoczenia Mechanizacji Budownictwa ZREMB zapewni:

1) opracowanie i rozpowszechnienie w terminie do dnia 31 grudnia 1980 r. wytycznych w zakresie oszczędności paliw przy eksploatacji maszyn budowlanych — obejmujących:

— optymalny dobór maszyn dla realizacji określonych robót budowlanych,

— organizację pracy maszyn na placach budowy,

— uruchamianie silników napędowych, szczególnie w trudnych warunkach zimowych,

— technikę sterowania maszynami w ramach poszczególnych robót i operacji,

— efektywne wykorzystanie czasu pracy silników napędowych,

— obsługę techniczną maszyn zapewniającą minimalizację zużycia paliwa,

2) dostosowanie w terminie do dnia 30 listopada 1980 r. w porozumieniu z Głównym Inspektorem Gospodarki Energetycznej obowiązującej Instrukcji IMB-104 w sprawie ustalania norm zużycia paliw płynnych w eksploatacji maszyn i urządzeń budowlanych — do obniżonych norm określonych w § 1.

§ 3. Kierownicy jednostek organizacyjnych eksploatujących maszyny budowlane obowiązani są do prowadzenia — przy ich użytkowaniu — racjonalnej gospodarki paliwami oraz do stosowania wytycznych, o których mowa w § 2 pkt 1.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 15 sierpnia 1980 r.

MINISTER
E. Barszcz

16.

ZARZĄDZENIE Nr 17

MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 22 września 1980 r.

w sprawie stosowania katalogów norm zużycia materiałów przy wykonywaniu robót budowlanych.

(Znak: EF-5/K-615/80)

Na podstawie § 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1969 r. w sprawie zmiany zakresu działania niektórych naczelnych organów administracji (Dz. U. nr 20, poz. 148) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Do ustalania przez jednostki resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych potrzeb materiałowych oraz limitowania i kontroli zużycia materiałów przy wykonywaniu nowych konstrukcji i robót ogólnobudowlanych oraz instalacji sanitarnych i elektrycznych w budynkach, należy stosować znowelizowany „Katalog Jednostkowych Norm Zużycia Materiałów Budowlanych" — tom I — Budownictwo Ogólne oraz tom II — Instalacje sanitarne i elektryczne" — wydanie VIII uzupełnione z 1980 r.*).

2. Upoważnia się Dyrektora Departamentu Ekonomiki i Finansów do wprowadzania zmian i uzupełnień w „Katalogu Jednostkowych Norm Zużycia Materiałów Budowlanych", o którym mowa w ust. 1.

§ 2. Zastosowanie przez jednostki organizacyjne resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych przy ustalaniu potrzeb materiałowych oraz limitowaniu i kontroli zużycia materiałów katalogów norm zużycia materiałów wydanych przez inne ministerstwa lub instytucje centralne, może nastąpić po uzyskaniu zgody Dyrektora Departamentu Ekonomiki i Finansów wydanej na wniosek dyrektora jednostki nadrzędnej.

§ 3. Traci moc zarządzenie nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 21 maja 1976 r. w sprawie stosowania katalogów norm zużycia materiałów przy wykonywaniu robót budowlanych (Dz. Urz. MBiPMB Nr 5, poz. 12).

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER
E. Barszcz

17.

ZARZĄDZENIE Nr 19

MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 13 października 1980 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie organizacji i rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w resorcie budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych

(Znak: OR1-0121-61/80)

Na podstawie § 4 uchwały nr 35 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 1971 r. w sprawie rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (Monitor Polski Nr 14, poz. 104) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Nr 14 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 18 maja 1977 r. w sprawie organizacji i rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w resorcie budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych (Dz. Urz. MBiPMB Nr 4, poz. 9; z 1978 r. Nr 5, poz. 11) wprowadza się następujące zmiany:

1) w załączniku nr 3 dodaje się l.p. 9 w brzmieniu:

„9. Karty informacyjne dla zautomatyzowanego dziedzinowo-gałęziowego systemu informacji o budownictwie."

2) w załączniku nr 4 dodaje się l.p. 16 w brzmieniu:

„16. Karty informacyjne dla banku informacji zautomatyzowanego dziedzinowo-gałęziowego systemu informacji o budownictwie."

§ 2. Dyrektor Centralnego Ośrodka Informacji Budownictwa wydaje instrukcje dotyczące opracowania kart informacyjnych dla zautomatyzowanego systemu dziedzinowo-gałęziowego informacji o budownictwie.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER
E. Barszcz

18.

ZARZĄDZENIE Nr 18

MINISTRA GÓRNICTWA

z dnia 1 października 1980 r.

w sprawie warunków technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych sieci gazowych

(Znak: GN-D2/80)

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 24 października 1974 r. Prawo budowlane (Dz. U. Nr 38, poz. 229) — zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Zarządzenie określa warunki techniczne wykonania i odbioru robót w zakresie budowy sieci gazowych.

2. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do sieci gazowych do przesyłania gazów technicznych i gazu płynnego oraz do gazociągów technologicznych na terenach zakładów przemysłowych i zakładów górniczych.

§ 2. Przez użyte w zarządzeniu określenia:

1) sieć gazowa — rozumie się:

a) rurociągi wraz z wyposażeniem, służące do przesyłania i rozdziału paliw gazowych, zwane dalej „gazociągami", oraz

b) stacje gazowe wraz z wyposażeniem do redukcji ciśnienia gazu, pomiaru przepływającego gazu i rozdziału strumienia gazu na kierunki odbioru, zwane dalej „stacjami gazowymi",

2) rurociągi stacji gazowej — rozumie się elementy stacji wykonane z rur,

*) Katalog stanowi odrębne wydawnictwo Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych. Zamówienia na katalog należy kierować do Instytutu Organizacji, Zarządzania i Ekonomiki Przemysłu Budowlanego — Ośrodek Wydawniczy, ul. Racjonalizacji 6/8, 02-673 Warszawa, tel. 43-34-71.

3) ciąg redukcyjny stacji gazowej — rozumie się urządzenia do obniżania i utrzymania ciśnienia gazu na odpowiednim poziomie,

4) przewody wejściowe i wyjściowe stacji gazowej — rozumie się odcinki gazociągów mieszczące się w strefie zagrożenia wybuchem stacji gazowej i łączące urządzenia stacji z gazociągami poza obrębem stacji,

5) obiekt terenowy — rozumie się obiekt naturalny lub sztuczny usytuowany na ziemi, nad lub pod powierzchnią ziemi, który ze względu na swój charakter może podlegać szkodliwym działaniom gazociągu lub sam na niego szkodliwie oddziaływać,

6) odległość dopuszczalna — rozumie się mierzone w płaszczyźnie poziomej najmniejsze zbliżenie osi gazociągu do obrysu obiektu terenowego.

Rozdział 2

Wykonanie gazociągów

§ 3. 1. Szerokość dna wykopu na prostych odcinkach powinna być większa co najmniej o 0,4 m od zewnętrznej średnicy rury i nie może być mniejsza niż 0,5 m. Na łukach szerokość dna wykopu powinna być o 50% większa od szerokości dna na odcinkach prostych.

Struktury gruntu dna wykopu nie należy naruszać na głębokości większej niż 0,2 m i na odcinkach dłuższych niż 3 m. W gruntach skalistych i kamienistych na dnie wykopu należy ułożyć warstwę wyrównawczą grubości od 0,1 do 0,2 m z ziemi nie zawierającej grud, kamieni i resztek roślinnych.

2. Gazociągi ułożone w wykopie powinny być zasypywane warstwą ochronną ziemi nie zawierającej grud, kamieni i resztek roślinnych do wysokości co najmniej 0,2 m w każdym miejscu ponad najwyższy punkt zewnętrznej powierzchni rury. Zaleca się umieszczenie nad tą warstwą siatki z tworzywa sztucznego, o szerokości równej średnicy gazociągu, nie mniejszej jednak niż 0,4 m.

Gazociągi przebiegające równolegle do spadku zboczy o pochyleniu przekraczającym 20° powinny być zasypywane, poczynając od najniższego punktu trasy z tym, że co 25—50 m należy układać dodatkowo warstwy z ziemi gliniastej, nie przepuszczającej wody, o wysokości 1,5 m.

W przypadku gdy współczynik tarcia gazociągu o podłoże jest mniejszy lub równy tangensowi kąta nachylenia, należy stosować urządzenia kotwiące.

3. Pozostałe wymagania dotyczące wykonania robót ziemnych przy budowie gazociągu, określają normy.

4. W projekcie technicznym należy określić maksymalne dopuszczalne odchylenia poziome i pionowe od wyznaczonej geodezyjnie osi gazociągu.

§ 4. Gazociągi układane pod nieprzepuszczalną nawierzchnią ulic i placów (asfalt, beton) powinny być ułożone na podsypce z piasku o grubości od 0,1 do 0,2 m i zasypane warstwą piasku do wysokości co najmniej 0,2 m w każdym miejscu ponad najwyższy punkt zewnętrznej powierzchni rury. Warstwy piasku należy wentylować za pomocą węchowych sączków liniowych rozmieszczonych w odległości co 10—20 m.

W przypadku układania nawierzchni nieprzepuszczalnej nad istniejącymi gazociągami, należy wyposażyć je również w węchowe sączki liniowe.

§ 5. 1. Gazociągi do przesyłania gazu, z którego istnieje możliwość wydzielenia się wody (gaz wilgotny), na terenach płaskich, powinny być ułożone ze spadkiem 0,002—0,004 w kierunku odwadniaczy.

2. Gazociągi stalowe o średnicy większej niż 200 mm układane w ziemi i podlegające próbom wytrzymałości zgodnie z przepisami § 26 powinny być przystosowane do oczyszczania wnętrza w czasie eksploatacji przy użyciu tłoków.

W razie skrzyżowania gazociągu z przeszkodami wodnymi lub układania ich na terenach bagnistych należy z obu stron przeszkody wodnej umieścić śluzy do wrowadzania i wyprowadzania tłoków, zlokalizowane poza zasięgiem najwyższego poziomu wielkiej wody z okresu 15 lat lub poza wałami przeciwpowodziowymi, w miejscu dostępnym o każdej porze roku.

§ 6. W celu określenia warunków badania jakości wykonania i przeprowadzania prób wytrzymałości ustala się dla gazociągów wysokiego ciśnienia, ze względu na zbliżenie do obiektów sąsiadujących, cztery kategorie lokalizacji, oznaczone kolejno 0, I, II, III:

1) do 0 kategorii lokalizacji zalicza się gazociągi wysokiego ciśnienia, gdy odległość gazociągu od obiektów terenowych wynosi nie mniej niż podstawowa odległość dopuszczalna,

2) do I kategorii lokalizacji zalicza się gazociągi wysokiego ciśnienia, gdy odległość gazociągu od obiektów terenowych wynosi co najmniej 75% podstawowej odległości dopuszczalnej,

3) do II kategorii lokalizacji zalicza się gazociągi wysokiego ciśnienia, gdy odległość gazociągu od obiektów terenowych wynosi co najmniej 50% podstawowej odległości dopuszczalnej,

4) do III kategorii lokalizacji zalicza się gazociągi wysokiego ciśnienia, gdy odległość gazociągu od obiektów terenowych wynosi co najmniej 25% podstawowej odległości dopuszczalnej.

§ 7. Technologia oraz materiały użyte do łączenia rur przy wykonywaniu gazociągów powinny zapewniać wytrzymałość połączeń, równą co najmniej wytrzymałości rur.

§ 8. 1. Rury stalowe należy łączyć spawaniem elektrycznym. Dopuszcza się spawanie gazowe w gazociągach o grubości ścianek nie przekraczających 6 mm dla ciśnień roboczych nie większych niż 1,2 MPa i niezależnie od wielkości ciśnienia — w gazociągach o średnicach nie większych niż 150 mm.

2. Roboty spawalnicze mogą być wykonywane tylko przez osoby do tego uprawnione.

3. Technologię łączenia rur z tworzyw sztucznych oraz wymagania techniczne wykonywania i kontroli robót spawalniczych na gazociągach z rur stalowych oraz wymagane kwalifikacje osób uprawnionych do wykonywania robót spawalniczych określi naczelny dyrektor Zjednoczenia Górnictwa Naftowego i Gazownictwa.

§ 9. 1. Połączenia rur, niezależnie od wielkości ciśnienia nominalnego gazociągów, podlegają oględzinom zewnętrznym, dla stwierdzenia czy kształty i wymiary połączeń są właściwe i nie zawierają wad. Połączenia rur stalowych, powinny być poddane również badaniom nieniszczącym, na przykład: ultradźwiękowym, radiograficznym.

2. Badaniami nieniszczącymi, przeprowadzanymi na całym obwodzie rury, należy objąć:

1) wszystkie połączenia:

a) w gazociągach o ciśnieniu powyżej 0,4 MPa zaliczonych do II i III kategorii lokalizacji,

b) w gazociągach o średnicach ponad 200 mm, układanych na terenach górniczych,

c) w gazociągach o ciśnieniu do 0,4 MPa włącznie i średnicach ponad 200 mm, przy odległości gazociągu wynoszącej 25% podstawowej odległości dopuszczalnej,

2) co najmniej połowę połączeń w gazociągach o ciśnieniu powyżej 0,4 MPa zaliczonych do I kategorii lokalizacji,

3) co najmniej jedną dziesiątą połączeń w gazociągach o ciśnieniu powyżej 0,4 MPa zaliczonych do 0 kategorii lokalizacji.

§ 10. Wymagania techniczne wykonania i kontroli powłok ochronnych na gazociągach oraz kształtkach, armaturze i połączeniach gazociągów określają normy.

§ 11. Wszystkie prace związane z montowaniem, układaniem i zasypywaniem gazociągów powinny być prowadzone w sposób nie powodujący zanieczyszczeń wnętrza rur, uszkodzeń powłok izolacyjnych i nadmiernych naprężeń gazociągów.

Rozdział 3

Wykonanie stacji gazowych

§ 12. 1. Urządzenia i armatura zaporowa nie powinny być umieszczane w kanałach lub podpiwniczeniu stacji gazowej.

2. Dopuszcza się instalowanie rurociągów stacji gazowych w kanałach, pod warunkiem, że rurociągi nie będą miały połączeń rozbieralnych, a kanały będą przykryte ocynkowaną kratą lub drewnianymi łatami impregnowanymi ognioodpornie. Kanał powinien być wypełniony piaskiem.

3. W pomieszczeniach stacji gazowych należy wykonać wentylację nawiewno-wywiewną, zapewniającą co najmniej pięciokrotną wymianę powietrza w ciągu godziny, a w pomieszczeniach stacji gazowych z obsługą, również wentylację awaryjną zapewniającą dziesięciokrotną wymianę powietrza w ciągu godziny. Otwory wywiewne wentylacji powinny znajdować się w najwyższej części pomieszczeń stacji i być wyprowadzone ponad dach. Nawiewnych kratek wentylacyjnych nie należy umieszczać w pomieszczeniu reduktorów oraz w pomieszczeniach pomocniczych, od strony usytuowanych na zewnątrz budynku filtrów lub urządzeń do nawaniania gazu.

§ 13. 1. Powierzchnia przekroju przewodu odpowietrzającego (przy armaturze upustowej) powinna wynosić co najmniej 5% powierzchni przekroju przewodu odpowietrzanego z tym, że średnica przewodu odpowietrzającego (upustowego) nie może być mniejsza niż 15 mm.

2. Jeżeli objętość odpowietrzanych urządzeń jest mniejsza niż 0,3 m^3 zezwala się na wyprowadzenie gazu bezpośrednio do pomieszczenia stacji gazowej pod warunkiem wyposażenia personelu w odpowiedni sprzęt ochrony osobistej.

§ 14. 1. Zawór szybkozamykający powinien działać przy wielkościach ciśnienia:

1) dla ciśnienia wylotowego do 5 kPa włącznie:

a) przy przekroczeniu maksymalnego ciśnienia wylotowego o 50% do 80%,

b) przy obniżeniu minimalnego ciśnienia wylotowego o 10% do 50%, jednak nie mniej niż 5hPa,

2) dla ciśnienia wylotowego powyżej 5 kPa:

a) przy przekroczeniu maksymalnego ciśnienia wylotowego o 20% do 50%,

b) przy obniżeniu minimalnego ciśnienia wylotowego o 10% do 50%.

2. Szczegółowe wartości ciśnień powinny być określone w instrukcji obsługi stacji gazowej.

§ 15. 1. Ciśnienie gazu powodujące otwarcie wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa zastosowanych w dwustopniowym systemie zabezpieczeń oraz w trzystopniowym systemie zabezpieczeń jako zaworów pierwszego stopnia, powinno być wyższe o 8 do 15% od ciśnienia wylotowego, jednak nie mniejsze niż 5 hPa.

2. Ciśnienie gazu powodujące otwarcie wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa, zastosowanych w jednostopniowym systemie zabezpieczeń oraz w trzystopniowym systemie zabezpieczeń, jako zaworów drugiego stopnia, powinno być wyższe co najmniej o 5% od ciśnienia, przy którym następuje zamknięcie zaworu szybkozamykającego, jednak nie mniejsze niż 5 hPa oraz równe lub niższe od dopuszczalnego ciśnienia w odbiornikach gazu.

3. Szczegółowe wartości ciśnień gazu, przy których następuje otwarcie wydmuchowych zaworów bezpieczeństwa, powinny być określone w instrukcji obsługi stacji gazowej.

§ 16. Przewody wydmuchowe z zaworów bezpieczeństwa, upustów i innych urządzeń powinny być wykonane w następujący sposób.

1) wyloty przewodów wydmuchowych powinny być wyprowadzone ponad dach stacji gazowej na wysokość co najmniej 2 m, ale powyżej 0,5 m od wylotów wywietrzników i od wylotu komina kotłowni umieszczonej w stacji gazowej;
w stacjach gazowych typu szafowego zezwala się na wyprowadzenie wylotów przewodów wydmuchowych ponad dach na wysokość co najmniej 0,3 m, bez wymogu zachowania odpowiedniej wysokości między przewodem wydmuchowym, a wywietrznikami i kominem pieca grzewczego;
wyloty przewodów wydmuchowych z urządzeń stacji gazowej bez obudowy, należy wyprowadzić na wysokość co najmniej 2 m nad poziom miejsca obsługi urządzeń,

2) odległość wylotów przewodów wydmuchowych od wylotów wywietrzników i komina kotłowni opalanej gazem, umieszczonej w stacji gazowej, powinna wynosić co najmniej 3 m; w stacjach gazowych typu szafowego zezwala się na zmniejszenie odległości pomiędzy wylotem przewodu wydmuchowego i kominem pieca grzewnego do 1 m, a między wylotem przewodu wydmuchowego i wywietrznikami wentylacyjnymi do 0,3 m,

3) wyloty przewodów wydmuchowych powinny być zabezpieczone przed opadami atmosferycznymi oraz przed możliwością zatkania lub dostaniem się zanieczyszczeń.

§ 17. Urządzenia i rurociągi stacji gazowej, powinny być dostosowane do pracy pod ciśnieniami wyższymi od maksymalnych ciśnień, jakie mogą wystąpić w rurociągach i ciągach redukcyjnych stacji gazowej.

§ 18. Klasa dokładności manometrów wskazujących i rejestrujących, stosowanych w stacji gazowej, nie powinna być mniejsza niż 1,6.

§ 19. Wymagania określone w rozdziale 2 dla gazociągów należy odpowiednio stosować do przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych.

Rozdział 4

Odbiór robót budowlanych sieci gazowych

§ 20. 1. W celu potwierdzenia osiągnięcia założonych parametrów technicznych, dla gazociągów, przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych, należy przy odbiorze robót budowlanych sieci gazowych przeprowadzić próby wytrzymałości lub szczelności tych urządzeń.

2. Przed przeprowadzeniem prób wytrzymałości lub szczelności, o których mowa w ust. 1, należy oczyścić wnętrza i sprawdzić szczelność spawanych połączeń gazociągów, przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych.

§ 21. 1. Wnętrza gazociągów wykonanych z rur stalowych należy oczyścić sposobem mechanicznym, na przykład: przy użyciu tłoków czyszczących, przeciąganych wyciorów, szczotek.

2. Naczelny dyrektor Zjednoczenia Górnictwa Naftowego i Gazownictwa może wyrazić zgodę na dokonywanie oczyszczania wnętrza gazociągów przez przedmuchanie sprężonym powietrzem lub przepłukanie wodą.

3. Końce oczyszczonych gazociągów należy zabezpieczyć przed dostaniem się do ich wnętrza ziemi lub innych zanieczyszczeń.

§ 22. Wnętrza przewodów wejściowych lub wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych, należy oczyścić przez przedmuchanie sprężonym powietrzem lub przepłukanie wodą.

§ 23. Wnętrza armatury i urządzeń przed zamontowaniem w stacjach należy oczyścić przez przepłukanie wodą.

§ 24. 1. Szczelność spawanych połączeń gazociągów z rur stalowych należy sprawdzić przed opuszczeniem ich do wykopu, odcinkami nie większymi niż 2 km i bez zamontowanej armatury. Połączeń spawanych na czas sprawdzania nie należy izolować. Końce odcinka gazociągu powinny być zaślepione dennicami obliczonymi według przepisów Urzędu Dozoru Technicznego.

2. Szczelność spawanych połączeń gazociągów należy sprawdzić przy użyciu powietrza lub gazu obojętnego, pod ciśnieniem:

1) 0,4 MPa — dla gazociągów, w których obliczeniowe naprężenia obwodowe w ściankach rur, wywołane ciśnieniem maksymalnym są równe lub mniejsze od 0,2 granicy plastyczności materiału rur (R_e),

2) 0,6 MPa — dla gazociągów, w których obliczeniowe naprężenia obwodowe w ściankach rur, wywołane ciśnieniem maksymalnym są wyższe od podanego w pkt 1.

3. Każde połączenie spawane, należy sprawdzić przy użyciu roztworów charakteryzujących się dużymi napięciami powierzchniowymi, na przykład wodnym roztworem mydła. Stwierdzone nieszczelności należy usunąć, a połączenia spawane ponownie sprawdzić. Przeprowadzenie prób wytrzymałości lub szczelności może nastąpić po uzyskaniu pozytywnego wyniku sprawdzenia połączeń spawanych.

§ 25. Próby wytrzymałości lub szczelności gazociągów z rur stalowych należy przeprowadzać w wykopie po ich całkowitym zmontowaniu i zasypaniu ziemią; miejsca z zainstalowaną aparaturą lub przeznaczone do jej zainstalowania oraz połączenia spawane, łączące odcinki gazociągów po sprawdzeniu szczelności, połączenia kołnierzowe należy pozostawić odkryte.

§ 26. 1. Próbom wytrzymałości należy poddawać gazociągi z rur stalowych, w których obliczeniowe naprężenia obwodowe w ściankach rur wywołane ciśnieniem maksymalnym są równe lub większe od 0,3 granicy plastyczności materiału (R_e).

2. Próby wytrzymałości gazociągów z rur stalowych należy przeprowadzać przy użyciu wody. Ciśnienie hydraulicznej próby wytrzymałości powinno wywoływać w ściankach rur naprężenia obwodowe nie mniejsze niż [illegible] granicy plastyczności materiału (R_e).

Wysokość ciśnienia próby należy określić w projekcie technicznym gazociągu. Długość gazociągu poddawanego próbom nie może być większa niż 30 km.

3. Naczelny dyrektor Zjednoczenia Górnictwa Naftowego i Gazownictwa może wyrazić zgodę na przeprowadzenie prób wytrzymałości gazociągów z rur stalowych przy użyciu gazu ziemnego, powietrza lub gazu obojętnego.

4. Maksymalne dopuszczalne naprężenia obwodowe w ściance rur przy próbie pneumatycznej, wywołane ciśnieniem próbnym, w zależności od kategorii lokalizacji gazociągów z rur stalowych, nie mogą przekraczać granicy plastyczności materiału rur (R_e):

1) 0 kategoria, przy użyciu:
   a) gazu ziemnego — 0,8 R_e
   b) powietrza lub gazu obojętnego — 0,8 R_e

2) I kategoria, przy użyciu:
   a) gazu ziemnego — 0,3 R_e
   b) powietrza lub gazu obojętnego — 0,75 R_e

3) II kategoria, przy użyciu:
   a) gazu ziemnego — 0,3 R_e
   b) powietrza lub gazu obojętnego — 0,6 R_e

4) III kategoria, przy użyciu:
   a) gazu ziemnego — 0,3 R_e
   b) powietrza lub gazu obojętnego 0,55 R_e.

5. Czas trwania próby wytrzymałości gazociągu, powinien wynosić co najmniej 6 godzin przy próbie wodą i 12 godzin przy próbie gazem ziemnym, powietrzem lub gazem obojętnym.

6. Czas trwania póby wytrzymałości odcinków gazociągów I, II i III kategorii lokalizacji oraz odcinków I klasy wykonania, powinien wynosić 2 godziny od chwili osiągnięcia ciśnienia próby. Klasę wykonania gazociągu określa norma.

§ 27. 1. Próbom szczelności podlegają gazociągi z rur stalowych, w których obliczeniowe naprężenia obwodowe w ściankach rur, wywołane ciśnieniem maksymalnym (P_{max}) są mniejsze niż 0,3 granicy plastyczności materiału rur (R_e).

2. Próbę szczelności można wykonywać gazem ziemnym, powietrzem lub gazem obojętnym.

3. Ciśnienie próby szczelności (P_{ps}) gazociągów z rur stalowych, w zależności od naprężenia obwodowego w ściance rury wywołanego ciśnieniem maksymalnym (P_{max}) powinno wynosić:

1) P_{ps} = 0,4 MPa gdy naprężenie obwodowe jest mniejsze lub równe 0,2 R_e,

2) P_{ps} = P_{max} gdy naprężenie obwodowe jest większe niż 0,2 R_e.

4. Czas trwania próby szczelności powinien wynosić 24 godziny.

§ 28. 1. Gazociąg można uznać za wytrzymały i szczelny, jeżeli podczas próby nie zostaną stwierdzone nieszczelności, pęknięcia lub odkształcenia, a ponadto przy próbie:

1) wodą — spadek ciśnienia nie powinien być większy od dopuszczalnego spadku ciśnienia określonego w projekcie technicznym,

2) gazem ziemnym, powietrzem lub gazem obojętnym — spadek ciśnienia nie przekroczy 0,1% na godzinę trwania próby dla odcinków gazociągów o średnicy nominalnej do 250 mm włącznie, a dla odcinków gazociągów o średnicach większych niż 250 mm spadek ciśnienia na godzinę trwania próby nie powinien przekroczyć wielkości wyliczonej według wzoru:

$$0{,}1\ \frac{250}{D\ (\text{średnica nominalna gazociągu w mm})}\ \%.$$

2. Przy określaniu spadku ciśnienia przy próbie pneumatycznej należy obliczenia sprowadzić do warunków porównywalnych, z uwzględnieniem temperatury gazu użytego do prób oraz ciśnienia atmosferycznego na początku i końcu trwania próby.

3. Maksymalne dopuszczalne ciśnienie robocze (P_{max}) gazociągów określone na podstawie ciśnienia (P_{pw}) po przeprowadzonej próbie wytrzymałości może wynosić:

1) przy 0 kategorii lokalizacji

$$P_{max} = \frac{P_{pw}}{1{,}1}$$

2) przy I, II, III kategorii lokalizacji

$$P_{max} = \frac{P_{pw}}{1{,}25}$$

§ 29. Użyty do prób wytrzymałości lub szczelności gaz ziemny należy nawonić. Zawartość tlenu w gazie ziemnym nie powinna przekroczyć 2%. Gaz obojętny powinien być wolny od związków chemicznych tworzących osady.

§ 30. Szczegółowe wymagania dotyczące wyposażenia stanowiska kontrolno-pomiarowego odcinka gazociągu poddawanego próbom, zakresu skali manometrów i sposobu obliczania spadku ciśnienia określa norma.

§ 31. Protokół z komisyjnego przeprowadzenia próby wytrzymałości lub szczelności powinien zawierać:

1) nazwę przedsiębiorstwa przeprowadzającego próbę oraz nazwisko i imię osoby odpowiedzialnej za przebieg próby,
2) nazwę inwestora gazociągu,
3) nazwę przedsiębiorstwa użytkującego gazociąg po przyjęciu do eksploatacji,
4) rodzaj płynu użytego do próby,
5) ciśnienie próby,
6) czas trwania próby,
7) zapisy liczbowe ciśnień i temperatur dokonanych w czasie trwania próby,
8) ujawnione uszkodzenia i nieszczelności oraz sposoby ich usunięcia,
9) wynik próby.

§ 32. 1. Próby wytrzymałości elementów prefabrykowanych przed ich wmontowaniem lub po zamontowaniu w gazociąg można nie przeprowadzać pod warunkiem, że producent tych urządzeń w pisemnym zaświadczeniu stwierdzi, że zostały one poddane próbom wytrzymałości pod ciśnieniem równym co najmniej ciśnieniu próby gazociągu.

2. Armatura wmontowana w gazociąg może nie posiadać atestu, jeżeli oznaczono na niej zgodnie z normą, wszystkie dane techniczne pozwalające określić przydatność armatury do pracy w przyjętych parametrach gazociągu.

3. Elementy prefabrykowane i armatura nie posiadające atestu, mogą być zastosowane pod warunkiem przeprowadzenia przed ich wmontowaniem w gazociąg próby, w której ciśnienie próbne i czas trwania próby będą co najmniej równe wymagnemu ciśnieniu probnemu i czasowi trwania próby dla gazociągu.

§ 33. Wymagania określone w §§ 24 — 32 dla gazociągów z rur stalowych, należy odpowiednio stosować przy sprawdzaniu połączeń spawanych, przeprowadzaniu prób szczelności lub wytrzymałości przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych z tym, że maksymalne dopuszczalne ciśnienie rurociągów stacji gazowych po wykonanej próbie wytrzymałości może wynosić

$$P_{max} = \frac{P_{pw}}{1{,}25}$$

§ 34. Naczelny dyrektor Zjednoczenia Górnictwa Naftowego i Gazownictwa określi warunki techniczne przeprowadzania prób wytrzymałości i szczelności gazociągów wykonanych z tworzyw sztucznych.

§ 35. Teren, na którym są przeprowadzane próby wytrzymałości lub szczelności sieci gazowych, należy wyraźnie oznakować przy pomocy odpowiednich znaków ostrzegających osoby postronne, o zagrożeniu w przypadku wejścia na miejsce próby. Znaki ostrzegawcze powinny być ustawione w odległości nie mniejszej niż to wynika z podstawowych odległości dopuszczalnych jednak nie mniejszej niż 4 m.

§ 36. W czynnościach odbioru sieci gazowych powinien brać udział przedstawiciel jednostki eksploatującej sieci gazowe.

§ 37. 1. Przy odbiorze sieci gazowej, na zasadach określonych w przepisach w sprawie ogólnych warunków umów o realizację inwestycji budowlanych, wykonawca powinien przedłożyć zamawiającemu lub jego pełnomocnikowi następujące dokumenty:

1) projekt techniczny i rysunki robocze z naniesionymi w nich zmianami w czasie budowy sieci gazowej,
2) specyfikacje dostawy rur lub atesty rur, jeżeli wynika to z projektu technicznego,
3) dziennik robót spawalniczych i kontroli spoin,
4) wyniki prób metodami nieniszczącymi połączeń spawanych gazociągów, przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych wraz z dowodami,
5) dzienik robót izolacyjnych i dziennik kontroli (o ile były oddzielnie prowadzone),
6) protokoły ze sprawdzenia stanu powłok izolacyjnych,
7) protokoły ze sprawdzenia stanu urządzeń katodowej ochrony przeciwkorozyjnej,
8) protokoły ze sprawdzenia prawidłowości wykonania dna wykopu i ułożenia gazociągów oraz przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych w wykopie oraz na dnie przeszkody wodnej,
9) protokoły z zasypania gazociągów oraz przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych,
10) protokoły z oczyszczania lub osuszania gazociągów, przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych,
11) protokoły ze sprawdzenia szczelności połączeń spawanych gazociągów, przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych,

12) protokoły z przeprowadzonych prób wytrzymałości lub szczelności gazociągów, przewodów wejściowych i wyjściowych stacji gazowych oraz rurociągów stacji gazowych,

13) protokoły ze sprawdzenia prawidłowego wykonania i działania urządzeń zabezpieczających, sterujących i odcinających oraz aparatury kontrolno-pomiarowej oraz innych instalacji i urządzeń zabudowanych w stacji gazowej,

14) wprowadzonych w wykonawstwie odstępstw od rysunków roboczych z podaniem przyczyn i dokumentów wyrażających zgodę na odstępstwa,

15) atesty na wmontowaną aparaturę w sieci gazowej, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 32 ust. 2,

16) zaświadczenie Polskiego Komitetu Normalizacji i Miar o legalizacji manometrów użytych do prób.

2. Sprawdzenia stanu urządzeń katodowej ochrony przeciwkorozyjnej (ust. 1, pkt 7) sieci gazowych można dokonać w ciągu roku od dnia przyjęcia sieci do eksploatacji.

Rozdział 5

Przepisy końcowe

§ 38. Sieci gazowe nie oddane do eksploatacji w ciągu 6 miesięcy po zakończeniu prób wytrzymałości lub szczelności podlegają ponownym próbom szczelności przed oddaniem do eksploatacji.

§ 39. Dopuszcza się podwyższenie ciśnień roboczych w sieciach gazowych badanych poprzednio na wytrzymałość lub szczelność pod ciśnieniem niższym, po uprzednim przystosowaniu ich pod względem konstrukcji i wyposażenia w armaturę do wyższych ciśnień i przeprowadzeniu wymaganej dla tych ciśnień próby wytrzymałości lub szczelności.

§ 40. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER GÓRNICTWA
W. Lejczak

W porozumieniu:
MINISTER BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW
BUDOWLANYCH
E. Barszcz

KOMUNIKAT

Zostały wydane, a nie są opublikowane następujące akty normatywne:

Zarządzenia Ministra:

1. **Nr 16** z 20.VIII.1980 r. znak: PP/3/80 w sprawie premiowania pracowników zajmujących kierownicze i inne samodzielne stanowiska pracy oraz innych pracowników inżynieryjno-technicznych, ekonomicznych i administracyjno-biurowych, zatrudnionych w Centrtali Zjednoczenia Przedsiębiorstw Transportowo-Sprzętowych Budownictwa „Transbud" i zgrupowanych w tym Zjednoczeniu jednostkach organizacyjnych.

2. **Nr 18** z 30.IX.1980 r. znak: PP/3/80 w sprawie akordowego wynagradzania pracowników zatrudnionych na stanowiskach operatorów urządzeń przygotowania danych w jednostkach organizacyjnych Centrum Informatyki Przemysłu Budowlanego ETOB.

Zarządzenia wspólne:

1. Ministra Budownictwa i PMB oraz Wojewody Toruńskiego z dnia 17.IX.1980 r. w sprawie przekazania-przejęcia Zarządu Budowlanego w Grudziądzu wraz z zapleczem.

2. Ministra Budownictwa i PMB oraz Ministra Przemysłu Maszynowego z dnia 30.IX 1980 r. w sprawie przekazania-przejęcia zaplecza socjalno-usługowego w budowie we Wrocławiu.

Zarządzenia (OR) Ministra:

1. **Nr 20** z dnia 9.VIII.1980 r. znak: OR1-0121-31/80 w sprawie przekształcenia Kombinatu Produkcji i Montażu Obiektów Budowlanych „Stolbud" w Warszawie w Zakłady Stolarki Budowlanej „Stolbud" w Ciechanowie.

2. **Nr 21** z dnia 9.VIII.1980 r. znak: OR1-0121-31/80 w sprawie utworzenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą: Zakłady Stolarki Budowlanej „Stolbud" w Sępólnie Krajeńskim.

3. **Nr 22** z dnia 11.IX.1980 r. znak: OR4-0121-39/80 w sprawie przekazania zakładu ceramiki budowlanej w Podborzu.

4. **Nr 23** z dnia 16.IX.1980 r. znak: OR3-0121-26/80 uchylające zarządzenie nr 19/OR z dnia 20.VI.1980 r. w sprawie przekształcenia Wieluńskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego w Bełchatowskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego.

5. **Nr 24** z dnia 15.X.1980 r. znak: OR2-0121-71/80 w sprawie przygotowania Raportu o stanie budownictwa w Polsce.

Protokoły dodatkowe:

1. **Nr 11** z dnia 26.VIII.1980 r. do porozumienia zawartego w dniu 24.IV.1975 r. pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Budowlanego o stosowaniu UZP dla Pracowników Handlu Wewnętrznego z dnia 24.XII. 1974 r. w niektórych zakładach pracy resortu budownictwa i pmb.

2. **Nr 25** z dnia 25.IX.1980 r. do UZP dla Budownictwa z dnia 23.XII.1974 r. w sprawei zmiany warunków wynagradzania pracowników zatrudnionych w stołówkach, bufetach, gotowalniach mleka, kawy prowadzonych przez zakłady pracy.

3. **Nr 24** z dnia 25.IX.1980 r. do UZP dla Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 23.XII.1974 r. w sprawie zmiany warunków wynagradzania pracowników zatrudnionych w stołówkach, bufetach, gotowalniach mleka, kawy prowadzonych przez zakłady pracy.

4. **Nr 25** z dnia 25.IX.1980 r. do UZP dla Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 23.XII.1974 r. w sprawie zmiany niektórych warunków wynagradzania pracowników zatrudnionych w odlewniach metali i kuźniach.

5. **Nr 20** z dnia 26.IX.1980 r do UZP dla Przemysłu Szklarskiego i Ceramicznego z dnia 30.XII.1974 r. w sprawie zmiany warunków wynagradzania pracowników zatrudnionych w stołówkach, bufetach, gotowalniach mleka, kawy prowadzonych przez zakłady pracy.

6. **Nr 21** z dnia 26.IX.1980 r. do UZP dla Przemysłu Szklarskiego i Ceramicznego z dnia 30.XII.1974 r. w sprawie

zmiany niektórych warunków wynagradzania pracowników zatrudnionych w odlewniach metali i kuźniach.

7. **Nr 5** do porozumienia z dnia 29.XI.1975 r. zawartego pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Budowlanego o stosowaniu UZP dla Pracowników zatrudnionych w zakładach podległych Głównemu Urzędowi Geologii z dnia 1.I.1975 r. w niektórych zakładach pracy resortu budownictwa i pmb.

8. **Nr 26** z dnia 7.X.1980 r. do UZP dla Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 23.XII.1974 r. w sprawie zmiany niektórych warunków wynagradzania pracowników.

9. **Nr 3** z dnia 20.III.1980 r. do porozumienia z dnia 15.II. 1975 r. zawartego pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Chemików o stosowaniu UZP dla Przemysłu Poligraficznego z dnia 31.XII.1974 r. w Wałbrzyskich Zakładach Graficznych.

10. **Nr 4** z dnia 20.X.1980 r. do porozumienia z dnia 28.I. 1976 r. zawartego pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Budowlanego o stosowaniu UZP dla Przemysłu Lekkiego z dnia 30.XII.1974 r. w Zakładach Odzieżowych Przemysłu Budowlanego „Drawa".

11. **Nr 2** z dnia 20.X.1980 r. do porozumienia z dnia 23.XI. 1977 r. zawartego pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Budowlanego o stosowaniu UZP dla Przemysłu Poligraficznego z dnia 31.XII.1974 r. w Zakładzie Poligrafii Centralnego Ośrodka Informacji Budownictwa.

12. **Nr 12** z dnia 20.X.1980 r. do porozumienia z dnia 24.IV. 1975 r. zawartego pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Budowlanego o stosowaniu UZP dla Pracowników Handlu Wewnętrznego z dnia 24.XII. 1974 r. w niektórych zakładach resortu budownictwa i pmb.

13. **Nr 4** z dnia 20.X.1980 r. do porozumienia z dnia 15.II. 1975 r. zawartego pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Chemików o stosowaniu UZP dla Przemysłu Poligraficznego z dnia 31.XII.1974 r. w Wałbrzyskich Zakładach Graficznych „Kalkomania".

Porozumienie

1. Porozumienie z dnia 14.X.1980 r. pomiędzy Ministrem Budownictwa i PMB a Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Budowlanego i Zarządem Głównym Związku Zawodowego Chemików o stosowaniu UZP dla Kopalnictwa Surowców Chemicznych z dnia 30.XII.1974 r. w niektórych zakładach pracy resortu budownictwa i pmb.

Redakcja
MINISTERSTWO BUDOWNICTWA
I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH
Gabinet Ministra
Warszawa ul. Wspólna 2, tel. 21-015 w. 633
Wydawca
CENTRALNY OŚRODEK INFORMACJI BUDOWNICTWA
Wydział Wydawniczy
Warszawa, ul. Instalatorów 7c, tel. 46-04-21 w 150
INDEKS 35574

Zakł. Graf. „Tamka". Zakł. nr 1. Zam. 1437-13-80. Nakład 48 000 egz.

Cena zł 8,—